

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

K E N D E L S E

Afsagt den 9. februar 2018 af Østre Landsrets 14. afdeling
(landsdommerne Rosenløv, Benedikte Holberg og Karen Moestrup Jensen (kst.)).

14. afd. nr. B-407-17:

Foreningen OW Bunker-Investor
(advokat Carsten Brink, beskikket)

mod

1) OW Lux S.á.r.l. Invest

2) Altor Fund II (No.1) Limited Partnership

3) Altor Fund II (No.2) Limited Partnership

4) Altor Fund II (No.3) Limited Partnership

5) Altor Fund II (No.4) Limited Partnership

6) Altor Fund II GP Limited

(advokat Tomas Ilsøe Andersen for sagsøgte 1-6)

7) Altor Equity Partners AB

(advokat Christian Sinding)

8) Niels Henrik Jensen

9) Søren Dan Johansen

10) Tom Steen Behrens-Sørensen

11) Jakob Brogaard

(advokat Morten Langer)

12) Kurt Kokhauge Larsen

(advokat Eigil Lego Andersen tillige for sagsøgte 8 og 10)

13) Petter Samlin

(advokat Søren Juul tillige for sagsøgte 9)

14) Boet efter Jim Bøjesen Hessellund Pedersen

(advokat John Korsø Jensen)

15) Morten Skou

16) MOSK Invest ApS

(advokat Søren Bergenser for sagsøgte 15 og 16)

17) Jane Dahl Christensen

(advokat Leo Jantzen)

18) JaDa Invest I ApS

(advokat Stinne Richter Berg)

19) Götz Dieter Lehsten

(advokat Mikkel Mathias Steinø)

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen, der er anlagt ved Københavns Byret den 19. december 2016 som et gruppesøgsmål, er ved denne rets kendelse af 21. februar 2017 henvist til behandling ved Østre Landsret i medfør af retsplejelovens § 226, stk. 1.

Sagsøgeren, Foreningen OW Bunker-Investor, der har påstået gruppesøgsmålet admitteret og rammen herfor fastlagt på nogle nærmere angivne vilkår, jf. nedenfor, har nedlagt følgende påstand under sagen:

”De sagsøgte tilpligtes over for dem, der tilmelder sig gruppesøgsmålet, at anerkende at være erstatningsansvarlige for det tab, som de pågældende har lidt ved at tegne aktier i OW Bunker A/S i forbindelse med den offentlige notering og/eller har lidt i forbindelse med erhvervelse af aktier i OW Bunker A/S i henhold til rammen for gruppesøgsmålet.”

Det er oplyst af sagsøgeren under sagen for landsretten, at der endnu ikke er taget stilling til, hvorvidt der senere vil blive nedlagt en egentlig betalingspåstand.

De sagsøgte har nedlagt påstand om, at gruppesøgsmålet afvises, jf. nærmere nedenfor.

Denne kendelse vedrører spørgsmålet om, hvorvidt sagen kan anlægges som gruppesøgsmål, jf. retsplejelovens § 254 b, og i givet fald fastlæggelsen af rammen for gruppesøgsmålet, jf. retsplejelovens § 254 e, stk. 4.

Foreningen OW Bunker-Investor har endeligt nedlagt følgende påstande vedrørende spørgsmålet om sagens behandling som et gruppesøgsmål:

- A) Foreningen OW Bunker-Investor udpeges som grupperepræsentant i nærværende sag, jf. retsplejelovens § 254 e, stk. 1.
- B) Som ramme for gruppesøgsmålet, jf. retsplejelovens § 254 e, stk. 4, foreslås:
- Enhver fysisk, juridisk person (dødsbo, selskab, fond, forening eller anden), der opfylder samtlige de følgende betingelser:
- 1) der måtte have lidt et tab i forbindelse med erhvervelse af aktier i OW Bunker A/S fra børsintroduktionen 28. marts 2014 eller senere,
 - 2) subsidiært, der måtte have lidt et tab i forbindelse med erhvervelse af aktier i OW Bunker A/S fra børsintroduktionen 28. marts 2014 til tidspunktet for afgivelse af selskabsmeddelelse nummer 23 af 23. oktober 2014,
 - 3) mere subsidiært, der måtte have lidt et tab i forbindelse med erhvervelse af aktier i OW Bunker A/S fra børsintroduktionen 28. marts 2014 til tidspunktet for afgivelse af selskabsmeddelelse nummer 22 af 7. oktober 2014,
 - 4) mere subsidiært, der måtte have lidt et tab i forbindelse med erhvervelse af aktier i OW Bunker A/S fra børsintroduktionen 28. marts 2014 til 21. juli 2014,
 - 5) mere subsidiært, der måtte have lidt et tab i forbindelse med erhvervelse af aktier i OW Bunker A/S fra børsintroduktionen 28. marts 2014 til 3. juni 2014,
 - 6) mere subsidiært, der måtte have lidt et tab i forbindelse med erhvervelse af aktier i OW Bunker A/S, i umiddelbar tilknytning til børsintroduktionen 28. marts 2014,
 - 7) mere subsidiært, der måtte have lidt et tab i forbindelse med erhvervelse af aktier i OW Bunker A/S den 28. marts 2014.

Og gældende for alle de ovennævnte grupper,

- a) som erhvervede aktierne for egen risiko og regning,
- b) som var i besiddelse af aktier i OW Bunker A/S på tidspunktet for afsigelse af konkursdekret over OW Bunker A/S,
- c) personer som ved tilmelding, eller senest 14 dage efter tilmeldingsfristens udløb, fremsender en efter grupperepræsentantens skøn tilfredsstillende dokumentation for aktiebesiddelsen,
- d) personer, der er medlem af grupperepræsentanten, og som ved indmeldelsen har afgivet oplysninger om navn, adresse samt eventuel mailadresse, og

som har betalt tilmeldingsgebyr og kontingent, i henhold til grupperepræsentantens vedtægter,

- e) som har hjemting i Danmark, og
- f) som ikke må have været ansat i OW Bunker koncernen eller bistået med udarbejdelsen af prospektet for OW Bunker A/S.

De sagsøgte 1-6 har endeligt nedlagt følgende påstande:

Principal: Foreningen OW Bunker-Investors gruppesøgsmål af 16. december 2016 afvises.

Subsidiært: Rammen for gruppesøgsmålet justeres således, at den alene omfatter fysiske eller juridiske personer, som

- 1) tilmelder sig gruppesøgsmålet,
- 2) erhvervede aktier ved børsnoteringen,
- 3) for egen regning og risiko og
- 4) som fortsat var i besiddelse af netop de erhvervede aktier på konkurstidspunktet.

De sagsøgte 7, 15 og 16 har tilsluttet sig påstandene fra sagsøgte 1-6.

De sagsøgte 8, 10 og 12 har nedlagt påstand om, at gruppesøgsmålet ikke godkendes, og at anmodning om udpegning af sagsøger som grupperepræsentant ikke tages til følge.

De sagsøgte 9, 11, 13, 14, 17 og 18 har tilsluttet sig påstandene fra sagsøgte 1-6 og sagsøgte 8, 10 og 12.

Sagsøgte 19 har påstået afvisning.

Civilstyrelsen har den 8. maj 2017 meddelt Foreningen OW Bunker-Investor som gruppe-repræsentant fri proces til dækning af egne omkostninger i forbindelse med de indledende sagsskridt.

Sagens oplysninger

I processkrift af 1. juni 2017 har Foreningen OW Bunker-Investor opstillet følgende tidslinje vedrørende de for sagen centrale datoer:

”OW Bunker blev noteret på Københavns Fondsbørs den 28. marts 2014.

...

Økonomidirektør Jane Dahl Christensen præsenterede på Dansk Aktionær Forenings investordag den 3. juni 2014 OW Bunker og henholdt sig i sin præsentation helt til det i prospektet anførte. Der blev ved denne præsentation ikke fremlagt nye oplysninger i forhold til prospektet, men igen understreget, at OW Bunker var en virksomhed ”med fødderne solidt plantet i den jyske muld”.

Ved selskabsmeddelelse nummer 22 ...[af 7. oktober 2014] meddelte OW Bunker en nedjustering af forventningerne til 2014 samt ændring af finanskalendareren.

Ved selskabsmeddelelse nummer 23 af 23. oktober 2014 orienterede OW Bunker markedet om betydelige tab i risk management.

5. november 2014 blev der indsat en børspause.

6. november blev aktien overført til suspensionslisten.

7. november 2014 indgav OW Bunker konkursbegæring og konkursdekret blev afsagt.”

Foreningen OW-Bunker Investor har ved stævning af 16. december 2016 anført bl.a. følgende om sagens nærmere baggrund, idet landsretten bemærker, at der herved er tale om sagsøgerens syn på sagen, og at beskrivelsen ikke er tiltrådt af de sagsøgte :

”SAGSFREMSTILLING

Sagens nærmere omstændigheder er følgende:

a) Virksomhedsmodellen

Det konkursramte selskab, OW Bunker A/S, var oprindeligt en del af Wrist Group A/S. Denne koncern drev virksomhed ved levering af proviant til skibe (Wrist Supply Group) og levering af bunker olie (OW Bunker grenen).

Aktiviteten med levering af brændstof skete via OW Bunker & Trading A/S og tilhøre de datterselskaber, hvis primære virksomhed bestod i at distribuere brændstof til skibe (bunker virksomhed). Selskabet drev virksomhed såvel fra en række internationale havne, som fra Singapore, hvilket skete gennem selskabet OW Bunker Far East Trading PTA Ltd. Senere etableredes DOT [Dynamic Oil Trading (Singapore) Pte. Ltd], som også skulle operere fra Singapore, men i den mere risikofyldte del af markedet.

Bunker olien blev leveret med udgangspunkt i to overordnede distributionsmodeller, henholdsvis reselling og fysisk distribution.

I reselling transaktioner håndterede og garanterede OW Bunker brændstofleverancen til kunden men købte både brændstof og den fysiske leveringsydelse hos en ekstern fysisk leverandør.

I distributionsmodellen håndterede og garanterede OW Bunker brændstofleverancen til kunden på samme måde, som en reselling transaktion. OW Bunker udførte dog selv hovedparten af leddene i brændstofkæden med en infrastruktur, der kontrolleredes af koncernen. Dette gjaldt alt fra indkøb af brændstof og brændstofkomponenter, lagring og blanding til markedsføring og salg samt efterfølgende fysisk levering til slutkunden.

Prisfastsættelsen på bunker olie er meget volatil og handlen med bunker olie er karakteriseret ved, at der er meget lille bruttoavance på stor volumen. Ifølge Redegørelsen [ad hoc kurator Søren Halling-Overgaards redegørelse af 23. december 2015] blev der i årene 2011-2013 rapporteret en bruttoavance på mellem 1,1% og 1,3% svarende til, at man i OW Bunker koncernen ved levering af én metrik ton bunker olie, til eksempelvis 600 USD typisk havde en bruttoavance svarende til kun 7-8 USD.

I OW Bunker var det yderligere et salgspareparameter, at kunderne kunne få kredit ved køb hos OW Bunker, hvilket resulterede i betydelige udeståender.

Disse iboende risici i forretningsmodellen nødvendiggjorde et omfattende risikostyringssystem, der især fokuserede på kredit- og olieprisrisici. Kreditrisici tilsigtede man at forebygge gennem såvel generelle krav om og styring af kreditrammer, kreditgodkendelser og kreditforsikring, som gennemløbende konkret opfølgning på mellemværender. Olieprisrisici blev tilsigtet afdækket ved brug af fysiske lagre eller finansielle instrumenter.

I 2013 betjente OW Bunker ca. 2.900 kunder og havde en omsætning på ca. 93 milliarder DKK, hvilket medførte en status som en af Danmarks største virksomheder målt på omsætning.

b) Altors ejerskab

Wrist-koncernen – herunder OW Bunker – blev i 2007 købt af kapitalfonden Altor Fund II (via det 100 % ejede danske selskab Newco AEP A/S) og af koncernledelsen sammen med en række nøglemedarbejdere. Prisen var angiveligt mellem 500-1.000 mio. DKK.

Altor Fund II er et begrænset hæftende selskab registreret i St. Helier, Jersey, UK. Altor Fund II fungerer som ”private equity fund”, der hovedsageligt foretager investeringer i unoterede nordiske virksomheder.

Altor Fund II ejede efter købet af Wrist-koncernen 93,5 % af koncernen, mens de resterende 6,5 % var ejet af koncernledelsen og nøglemedarbejdere.

I forbindelse med en omstrukturering af Wrist-koncernen i 2013 blev et nyoprettet Luxembourg-selskab OW Lux S.á.r.l. den 30. oktober 2013 indsat som ejer af aktierne i OW-bunker-koncernen, der samtidig blev skilt ud fra resten af Wrist-koncernen. I forbindelse med denne omstrukturering blev ved gennemførelse af en række selskabsretlige dispositioner udloddet ca. 1,1 mia. DKK til Altor.

OW Lux S.á.r.l. er ejet 100 % af Altor Fund II.

Der var derfor formelt OW Lux S.á.r.l., der ved børsintroduktionen i marts 2014 udbød aktier til salg til offentligheden, mens Altor Fund II var direkte hovedaktionær, da den strukturerede salgsproces blev sat i gang i sommeren 2013.

Altor Fund II's aktionærinteresse i OW Bunker koncernen blev ifølge Redegørelsen varetaget gennem Altor Equity Partners A/S og tilsvarende andre nordiske Altor selskaber. Dette skete i praksis gennem de pågældende selskabers medarbejdere/partneres' deltagelse i henholdsvis bestyrelsesarbejde i OW Bunker koncernen, deltagelse i drøftelser forud for koncernledelsesbeslutninger og deltagelse i tilvejebringelse af grundlag for og input i forbindelse med koncernmedarbejders og koncernledelsens drøftelser, oplæg og beslutninger.

c) Salgsprocessen

I foråret 2011 meddelte Altor Fund II OW Bunker koncernens direktion, at man ville påbegynde en exit i den forstand, at OW Bunker grenen af koncernen skulle frasælges.

I april 2012 blev bestyrelsen orienteret om, at Altor havde påbegyndt denne exitproces med henblik på at afhænde OW Bunker grenen af koncernen indenfor de følgende 12 måneder, og at man forventede, at der ville være en stor køberinteresse fra eksempelvis kapitalfonde, olieselskaber, rederier, oliehandlere, internationale investeringsbanker og konkurrenter til OW Bunker koncernen.

I forbindelse med den strukturerede salgsproces blev der udsendt materiale til 13 potentielle branchekyndige købere, jf. Redegørelsen, side 14, hvoraf 4 afgav et indikativt købstilbud, mens de resterende ikke afgav tilbud. De indikative tilbud, Altor modtog, var ifølge Redegørelsen afgivet i et prisspænd, hvor det laveste niveau var 220.000.000 USD, mens højeste var 400.000.000 USD. Købstilbuddene lå således indenfor et spænd på mellem ca. 1.300.000.000 DKK og 2.300.000.000 DKK.

I salgsprocessen gav Altor de potentielle købere et vist indblik i risk management funktionens aktiviteter og bidrag til resultatet før skat. Det fremgår således af den præsentation, der blev udarbejdet til en af de potentielle købere, den hollandske energivirksomhed Vitol ..., at risk management funktionens andel af EBIT i 2009 udgjorde 17,4%, i 2010 69,4%, i 2011 15,9% og i 2012 15,9%. Disse tal er bekræftet i Redegørelsen. Denne profit blev genereret ved egentlige spekulationsforretninger, der gik langt ud over de erklærede mål for risk management vedrørende oliepriser. I Vitol præsentationen, side 2, er disse mål angivet som ”*conservative operating model focused on driving profits on a margin business by maximising volumes and minimising commodity price and credit risks*”.

I præsentationsmaterialet for OW Bunker i den strukturerede salgsproces blev der lagt betydelig vægt på DOTs potentielle indtjeningsmuligheder. De finansielle købere fik derfor også adgang til informationer om datterselskabet DOT i Singapore.

De branchekyndige potentielle købere havde angiveligt svært ved at forstå rationalet bag etableringen af DOT, og de vurderede angiveligt ikke, at selskabets

risk management aktiviteter på langsigtet niveau tilførte selskabet nogen form for værdi.

Disse overvejelser blandt branchekyndige investorer medførte de ovenfor nævnte tilbud, der var langt lavere end den kurs, hvormed selskabet blev børs-noteret.

Da forsøget på at sælge virksomheden til en konkurrent eller institutionel køber var mislykkedes i den forstand, at ingen ville give den pris, som Altor ønskede for selskabet, besluttede Altor i stedet at forfølge en anden model for exit, nemlig en børsnotering.

Uanset at man som følge af den fejlslåede salgsproces vidste, at de branchekyndige potentielle investorer lagde betydelig vægt på risk management funktionen, valgte Altor, uanset klare anbefalinger fra de involverede investeringsbanker, at udelade afsnit fra Prospektet, hvori resultaterne af risk management for årene 2001-2012 klart var beskrevet, jf. Redegørelsen side 171 ff.

DOTs betydning for resultatet i form af renteindtægter blev heller ikke omtalt i Prospektet, uanset de branchekyndige potentielle køberes interesse for DOT og uanset at der i den foregående salgsproces var blevet lagt betydelig vægt på indtjeningsmulighederne i DOT.

Udover selve Prospektet udarbejdedes også en salgsbrochure, en såkaldt "Retailbrochure", bilag 6, som gav en summarisk beskrivelse af OW Bunker og det offentlige aktieudbud. Også i denne brochure fremhæves, at OW Bunkers forretningsmodel er unik og robust, og at OW Bunkers resultater afhænger af den distribuerede mængde brændstof og den servicemargin kunderne opkræves pr. ton brændstof og ikke af den underliggende brændstofpris.

Det er særskilt i brochuren angivet, at OW Bunker har en forsigtig tilgang til risici, der styres centralt og konstant overvåges af ledelsen. Det angives, at de væsentlige risici er kreditrisiko på kunder og eksponering af udsving i prisen på brændstof, men at OW Bunkers tilgang til og ekspertise indenfor risikostyring har været afgørende for de stabile bruttoresultater pr. ton, som OW Bunker har opnået selv i perioder med meget volatile priser på skibsbrændstof og vanskelige økonomiske forhold for kunderne.

Det angives om kreditrisiko, at typisk 70-75 % af tilgodehavender forsikres. Prospektet efterlader det klare indtryk og angiver udtrykkeligt, at OW Bunker var en virksomhed med styr på såvel kreditrisici som oliepriserisici. Der var tale om en robust og sikker forretningsmodel i en virksomhed, der blev drevet efter konservative og forsigtige principper.

d) DOT

DOT blev stiftet i august 2012 og havde i perioden frem til det økonomiske sammenbrud i Koncernen en betydelig aktivitets- og resultatudvikling, set i forhold til Koncernens øvrige forretningsenheder, men også set i forhold til de forventninger og planer, der var forud for opstarten af selskabet, jf. Redegørelsen side 28. Målet var således, at DOT skulle levere bunker-olie til enhver po-

tentiel kunde, ligesom DOT skulle have en højere risikoprofil og højere forretningsmål end de eksisterende forretningsenheder.

DOTs aktiviteter bestod i salg af bunker-olie, herunder primært ved ”reselling”, hvorved DOT benyttede underleverandører til afhentning, transport og levering af bunker-olien til kunden.

Petrotec var i perioden fra oktober 2012 til marts 2013 DOT's væsentligste samhandelspartner, og tilsvarende var Tankoil fra marts 2013 og frem til OW Bunkers konkurs DOT's væsentligste samhandelspartner. Der henvises til Redegørelsens side 26 og 51 for illustrationer af samhandlen, idet det bemærkes, at samhandlen med Petrotec/Tankoil udgjorde ca. 85% af DOTs samlede omsætning i 2013, jf. Redegørelsen side 29.

I forbindelse med denne samhandel med Petrotec/Tankoil blev der ydet betydelige kreditter til Petrotec og Tankoil, hvilke kreditter i sidste ende var en medvirkende årsag til OW Bunkers konkurs.

e) Børsnotering

Aktierne blev noteret på Københavns Fondsbørs den 28. marts 2014. Udbudskursen blev fastsat til 145 DKK pr. aktie, svarende til en samlet markedsværdi af OW Bunker på 5.332.000.000 DKK, hvor de branchekyndige investorer ifølge redegørelsen havde afgivet tilbud i spændet 1.300.000.000 DKK og 2.300.000.000 DKK.

Det samlede antal udbud af aktier udgjorde 22.063.087, svarende til ca. 60% af selskabets aktiekapital, hvoraf OW Bunker udstedte 758.621 nye aktier. Udbuddet af eksisterende og nye aktier gav et samlet bruttoprovenu på ca. 3.199.000.000 DKK, der blev fordelt således, at Altor modtog 3.013.000.000 DKK, OW Bunker 110.000.000 DKK og ledelsen 76.000.000 DKK. OW Bunker afholdt ifølge Prospektet omkostningerne forbundet med aktieudbuddet på ca. 44.000.000 DKK, således at selskabets nettoprovenu udgjorde 66.000.000 DKK. Selskabets nettoandel af provenuet skulle ifølge Prospektet anvendes til at tilbagebetale et lån til de tidligere aktionærer, og OW Bunker fik således ikke tilført midler i forbindelse med aktieudbuddet.

f) Konkursen

I efteråret 2014 faldt olieprisen på verdensplan. I en selskabsmeddelelse, nr. 22 af 7. oktober 2014 ..., nedjusterede OW Bunker forventningerne til årets resultater og rapporterede et urealiseret regnskabsmæssigt tab på 22.000.000 USD med henvisning til risk management.

Ved selskabsmeddelelse nr. 25 af 5. november 2014 ..., orienterede OW Bunker markedet om bedrageri begået af ledende medarbejdere i det Singapore baserede datterselskab DOT. Det potentielle tab, som følge af bedrageriet, blev vurderet til 125.000.000 USD. Den medarbejder, der ifølge ledelsen, skulle være ansvarlig for bedrageriet har bestridt dette, og har gjort gældende, at der ikke er tale om bedrageri, men om ydelse af store kreditter til en ikke kreditværdig samarbejdspartner Tankoil, hvilket var ledelsen fuld bekendt.

Ledelsen har sagsøger bekendt bestridt dette og har anført, at kreditten til Tankoil er ydet i strid med OW Bunkers kreditpolitik. I samme selskabsmeddelelse blev det oplyst, at selskabet havde realiseret yderligere et tab på risk management kontrakter på 150.000.000 USD.

Det stod således efter konkursen fast, at de to hovedårsager til OW Bunkers konkurs, uanset Prospektets lovprisning af risk management funktionen, var a) en manglende/mangelfuld risikostyring i tilfælde af fald i olieprisen, samt b) et stort debitortab i Singapore uanset Prospektets bekræftelser på en forsigtig kreditpolitik.”

Parternes hovedanbringender vedrørende hovedsagen

Foreningen OW Bunker-Investor har i stævningen anført bl.a., at børsprospektet for OW Bunker ikke opfyldte kravene i lovgivningen. Herunder tegnede prospektet et billede af en forsigtig kreditgivning, hvor der ikke har været lidt tab. Realiteten var imidlertid, at der var betydelige uerholdelige fordringer, der ikke var nedskrevet, og for en dels vedkommende slet ikke var bogført. Oplysningerne i prospektet om, at OW Bunker havde gode muligheder for at opnå en attraktiv egenkapitalforrentning, var misvisende, da der ikke var korrigeret for de spekulations- og regnskabsposter, der var relateret til risk management og datterselskabet DOT. Manglerne vedrørte forhold, der efterfølgende har vist sig at være blandt hovedårsagerne til OW Bunkers konkurs, og kan tilskrives de prospektansvarlige, herunder Altor, som forsætlige eller groft uagtsomme.

Det er endvidere gjort gældende, at Altor har pådraget sig et køberetligt ansvar for mangler ved aktierne. Altor, der var direkte involveret i den daglige drift af koncernen og den tidligere salgsproces, vidste eller burde vide, at prospektets beskrivelse af selskabets risk management ikke var retvisende. Ved børsnoteringen påhvilede der Altor som sælger af aktierne en loyal oplysningspligt, som er tilsidesat. Altors repræsentanter og dermed Altor skal vurderes efter samme ansvarsnorm som OW Bunkers ledelsesmedlemmer, og Altor har handlet ansvarspådragende ved ikke at sørge for, at der blev givet tilstrækkelige og retvisende oplysninger om risk management-afdelingens aktiviteter.

Det bør ved vurderingen af Altors ansvar tillægges vægt, at Altor i 2013 havde forsøgt at sælge OW Bunker til industrielle købere, men ikke var tilfreds med budene. Altor havde en direkte interesse i en høj værdiansættelse og var i betydeligt omfang involveret i udarbejdelse af prospektet. Altor vidste eller burde vide, at analytikerrapporterne ikke i tilstrækkeligt omfang beskrev risikoen ved risk managementafdelingen, og at den opgjorte værdi følgelig var forkert i væsentlig grad. Altor kan herunder ifalde ansvar efter selskabslovens

ansvarsregler, herunder aktionær- og de facto ledelsesansvar, køberettens loyalitetsforpligtelser, ansvarsgennembrud i koncernforhold, identifikation af selskaber, uberettiget berigelse, rådgiveransvar over for tredjemand for så vidt angår Altor Equity Partners AB og almindelige obligationsretlige grundsætninger.

Ansvarsbedømmelsen af bestyrelsen og direktion i OW Bunker skal foretages på baggrund af selskabslovens regler, herunder selskabslovens § 361, stk. 1. Der skal foretages en individuel bedømmelse af den enkeltes ledelsesadfærd, og bestyrelsens og direktionens erstatningsansvar skal bedømmes efter dansk rets almindelige culparegel. Bestyrelsen og direktionen vidste eller burde have vidst, at oplysninger bl.a. om risk management, om OW Bunkers spekulation i olieprisen og om engagementet med DOT var centrale oplysninger for prospektet, der enten var udeladt eller ufuldstændige. Selskabets ledelse har været forpligtet til at sikre, at der forelå det fornødne konkrete og specifikke grundlag for at afgive bestyrelseserklæringen i prospektet. Det må i forhold til de sagsøgte nøglemedarbejdere antages, at de har haft mindst samme vidensniveau som bestyrelsen og direktionen. Bestyrelsens, direktionens og nøglemedarbejdernes ansvarspådragende handlinger og undladelser medførte et misvisende prospekt, hvis indhold medlemmerne har lagt til grund ved køb af aktier. Medlemmerne havde ikke foretaget investeringerne, hvis de rigtige informationer var fremgået af prospektet.

De sagsøgte har ikke afgivet svarskrifter, da sagens forberedelse foreløbig har angået spørgsmålet om, hvorvidt sagen kan anlægges som gruppesøgsmål.

De sagsøgte 1-6 har i brev af 31. januar 2017 om de forskellige ansvarsgrundlag anført bl.a., at sagsøgergruppen angiveligt gør gældende, at de sagsøgte, som er henholdsvis ejere, indirekte ejere, sælgere, ledelsesmedlemmer og/eller rådgivere for OW Bunker A/S, har pådraget sig erstatningsansvar på en lang række forskellige grundlag, herunder forskellige variationer af reglerne om erstatning uden for kontrakt, ansvarsgennembrud og/eller hæftelsesgennembrud samt køberetligt ansvar i forskellige afskygninger. Det må i forhold til de hævdede ansvarsgrundlag konstateres, at disse langt fra kan være relevante i forhold til hele den gruppe, der er beskrevet i stævningen. F.eks. kan reglerne om mangelsansvar ikke rejses mod andre end den, som har solgt aktierne. Et mangelsansvar kan i givet fald ikke påberåbes over for nogen af de sagsøgte, hvis kravet vedrører aktier, som er købt efter børsnoteringen af andre end de sagsøgte i sagen.

Tilsvarende kan reglerne om prospektansvar ikke påberåbes af de mange potentielle medlemmer af sagsøgergruppen, hvis tab er opstået som følge af køb af aktierne efter børsnoteringen, hvor kursen havde store udsving, og hvor markedet via en række selskabsmeddelelser havde modtaget konkrete oplysninger om diverse tab, som ikke forelå ved børsnoteringen. Omvendt kan køberne ved børsnoteringen kun i et vist omfang påberåbe sig selvstændigt ledelsesansvar, som måtte knytte sig til hævdede mangler ved de selskabsmeddelelser, der i månederne efter børsnoteringen blev sendt til fondsbørsen.

Parternes anbringender vedrørende spørgsmålet om godkendelse af sagen som gruppesøgsmål

Foreningen OW Bunker-Investor har i processkrift af 1. juni 2017 suppleret i processkrift af 18. oktober 2017 til støtte for påstanden anført bl.a., at kravet om ensartethed indebærer, at de krav, der er omfattet af gruppesøgsmålet, i faktisk og retlig henseende skal være ensartede. Det forhold, at der i denne sag – som i enhver anden erstatningssag, hvor flere personer har lidt tab – kan foreligge individuelle forskelle vedrørende eksempelvis investeringstidspunkt og investeringserfaring, medfører ikke, at betingelsen om ensartethed ikke er opfyldt. Retsplejerådet fremhævede eksplicit i gruppesøgsmålsbetænkningen børssager om prospektansvar som eksempel på sager, hvor reglerne om gruppesøgsmål finder anvendelse.

Det bestrides, at tidspunktet for erhvervelse af aktier i OW Bunker har betydning for kravenes ensartethed med hensyn til vidensniveau eller det retlige grundlag, hvorpå de rejste krav støttes.

For så vidt angår vidensniveau fremgår det af selskabsmeddelelserne, at der for størstedelens vedkommende var tale om standardiserede oplysninger uden væsentlig betydning for selskabets stilling og økonomi og dermed uden relevans for den gruppe af ikke-institutionelle investorer, som kan omfattes af gruppen. OW Bunker afgav den 28. maj 2014 selskabsmeddelelse nr. 15 indeholdende regnskabsoplysninger for første kvartal 2014. Af regnskabsoplysningerne fremgik ingen af de forhold, som sagsøgeren støtter sagen på i stævningen, hvorfor det bestrides, at selskabsmeddelelse nr. 15 har givet markedet, herunder nuværende og potentielle investorer, en grundlæggende anden viden end den, der fremgik af prospektet, og som aktiverne blev udbudt på grundlag af. Dette understreges af Jane Dahl Christensens præsentation d. 3. juni 2014 på investordagen. Den 21. juli 2014 var sidste dag, hvor børskursen svarede til introduktionskursen, og udsvingene i kursen i

perioden fra 28. marts 2014 til 21. juli 2014 må anses for forventede og tilladelige henset til mængden af aktier, der blev omsat de enkelte dage i perioden. Heller ikke de efterfølgende selskabsmeddelelser kan have givet markedet et væsentligt andet vidensniveau om OW Bunker end det, der fremgik af prospektet, og dette gør sig gældende helt frem til meddelelse nr. 22 af 7. oktober 2014, hvor OW Bunker over for markedet meddelte en justering af forventningerne til 2014 og ændring af finanskalenderen. Først ved selskabsmeddelelse nr. 23 af 23. oktober 2014 orienterede OW Bunker markedet om betydelige tab i risk management. Markedet blev dog på daværende tidspunkt ikke orienteret om de forhold, som medlemmerne påberåber sig til støtte for deres krav, hvilket først skete på et senere tidspunkt. Det bestrides derfor, at der selv efter denne selskabsmeddelelse var forskel i vidensniveauet blandt medlemmerne. Der ses først at have været betydelige fald i aktiekursen omkring oktober 2014, og forud herfor har der alene været naturlige udsving i kursen.

Tabene er hovedsagelig sket hos de personer, som ejede aktier på tidspunktet, hvor grundlaget for et prospektansvar blev kendt – i dette tilfælde den 5. november 2014. Som følge heraf må det være en forudsætning for deltagelse i gruppesøgsmålet, at medlemmerne er personer, der var i besiddelse af aktier den 5. november 2014. Dertil gøres det gældende, at de personer, som lå inde med aktierne på tidspunktet, hvor grundlaget for prospektansvaret blev kendt, har succederet i tidligere ejeres rettigheder, herunder de oprindelige ejere, der erhvervede aktier ved emissionskrav. Investeringstidspunkter og investeringsviden er irrelevant i forhold til ensartetheden af kravene, idet kravet på vegne af medlemmerne støttes på de samme retlige forhold.

For så vidt angår spørgsmålet om ensartet retligt grundlag har sagsøgeren gjort gældende, at de sagsøgte er erstatningsansvarlige på baggrund af reglerne om erstatning uden for kontrakt, og at der foreligger et køberetligt mangelsansvar. Da samtlige medlemmer gør de samme ansvarsgrundlag gældende, er betingelsen om ensartethed opfyldt. Det er ikke en betingelse for godkendelse af et gruppesøgsmål, at de krav, som gruppemedlemmerne rejser, kun baseres på ét ansvarsgrundlag. For så vidt angår det køberetlige ansvar, er det naturligvis korrekt, at et egentligt køberetligt ansvar som udgangspunkt kun kan gøres gældende mod en konkret sælger, hvorfor dette ansvar også kun er påberåbt af sagsøgeren over for Altor og de øvrige sælgere af aktier i forbindelse med det offentlige udbud. Det er sagsøgers synspunkt, at ikke kun den første køber, men også senere omsætningsled ud fra

et successionssynspunkt kan gøre et køberetligt ansvar gældende over for Altor og de øvrige sælgere.

Hvad angår værneting støttes kravet mod sagsøgte 1-6 bl.a. på et prospektansvar og et køberetligt ansvar. På baggrund heraf er det sagsøgers opfattelse, at der er værneting for kravet i Danmark efter såvel retsplejelovens § 242 som § 243, jf. § 246, idet såvel opfyldelsesstedet som virkningsstedet er i Danmark, jf. tillige U.2011.2772 V. Sagsøgte 1-6's betragtninger om, at forholdet ikke har været afgjort af Højesteret, ses ikke at ændre herved. Sagsøger har, som det fremgår, foreslået et krav om, at medlemmerne af gruppesøgsmålet skal have hjemting i Danmark.

For så vidt angår spørgsmålet om hensigtsmæssig behandlingsmåde er det således, at en stor del af kravene er af en størrelse, der er individuelt "uprocessbare", hvorfor et gruppesøgsmål er den eneste mulighed for at få prøvet kravene. Tilmelding til gruppesøgsmålet kan formelt ikke ske før rettens afgørelse, hvorfor det er mere retvisende at vurdere hensigtsmæssigheden ud fra gruppen af interesserede. På nuværende tidspunkt har 3.975 medlemmer tilmeldt sig Foreningen OW Bunker-Investor, som tilsammen har et foreløbigt beregnet tab på 317.904.271,83 kr., svarende til et gennemsnitstab på 79.975,92 kr. Ét gruppesøgsmål vil således kunne erstatte et stort antal individuelle søgsmål, hvilket taler for, at der skal ske admittering af gruppesøgsmålet. Fælles behandling af ensartede krav vil således normalt være billigere end behandling af kravene i en række forskellige retssager.

De sagsøgte 1-6 har i processkrift af 22. juni 2017 suppleret i processkrift af 30. oktober 2017 til støtte for påstanden anført bl.a., at krav baseret på selskabslovens ansvarsregler, købelovens mangelsregler og krav, der er baseret på forskellige varianter af erstatningsret i øvrigt, herunder ansvarsgennembrud og uberettiget berigelse, er uens både i forhold til det retlige bedømmelsesgrundlag og i forhold til de metoder, som et eventuelt tab skal opgøres efter. Et køberetligt ansvar for mangler kan kun være relevant i forhold til de sagsøgte for aktier, som de sagsøgte rent faktisk har solgt ved børsnoteringen. Ansvar for køberetlige mangler kan rettes mod købers egen sælger, men ikke mod sælgers sælger eller andre tidligere led i omsætningskæden. Det er kun sagsøgte 1, der solgte aktier, og dette var ved børsnoteringen.

Gruppesøgsmålet omfatter endvidere både investorer, der købte aktier ved udbuddet den 28. marts 2014, og investorer, der købte aktier på et senere tidspunkt, herunder handler der

er foregået på et andet vidensgrundlag end det, der forelå på tidspunktet for børsnoteringen. Tidspunktet for erhvervelsen af aktierne har potentielt helt afgørende betydning. Det kan ikke lægges til grund, at vidensniveauet hos det enkelte medlem var ens for erhvervelse af aktier i OW Bunker på forskellige tidspunkter. Det er, som følge af det faktum, at der bl.a. blev udsendt både regnskabsoplysninger og selskabsmeddelelser nr. 5-25, både usandsynligt og udokumenteret. Sagsøgeren opstiller subsidiære forslag til sagens ramme, men de er vanskelige at forstå og efter sagsøgte 1-6's opfattelse ikke brugbare. En bedømmelse af, i hvilket omfang sagsøgers medlemmer havde samme vidensniveau, vil nødvendigvis medføre individuel bevisførelse. Gruppesøgsmålet omfatter dermed uensartede krav.

Betingelsen i retsplejelovens § 254 b, stk. 1, nr. 2, om værneting for alle kravene i Danmark er ikke opfyldt. Sagsøgte 2-6 er alle Jersey-selskaber, der ikke har indgået i kontraktforhold med sagsøgers medlemmer, hvilket sagsøger så vidt set heller ikke påstår. Der er derfor ikke i henhold til retsplejelovens § 242, stk. 1, opfyldelsesværneting i Danmark. Sagsøgte 2-5 har hverken begået handlinger eller undladelser og dermed heller ikke foretaget sig noget, der kan udgøre retskrænkelser i forhold til sagsøgers medlemmer. Det anerkendes, at sagsøgte 6 har en bestyrelse, der har truffet en række relevante beslutninger, men sagsøgte 6 kan ikke ud fra stævningen identificere de konkrete handlinger eller undladelser, som sagsøger henholder sig til i forhold til reglen om deliktsværneting. Under alle omstændigheder er alle sagsøgte 6's beslutninger truffet fra selskabets hjemsted på Jersey, som derfor også i henhold til retsplejelovens § 243 er handlingsstedet og dermed udgør værnetinget. Selv hvis der skal ske EU-konform fortolkning, således at der kan vælges mellem handlings- og virkningsstedet, hvilket ikke er afgjort ved praksis fra Højesteret, er virkningsstedet ikke Danmark, blot fordi udbuddet blev gennemført i henhold til dansk lovgivning og på OMX NASDAQ Copenhagen A/S. Det bestrides endvidere, at retsplejelovens § 243 kan rumme et "ansvarsgennembruds"-værneting. Admitteres gruppesøgsmålet, må det kræves, at gruppesøgsmålet begrænses til personer, der havde hjemting i Danmark på tidspunktet for konkursen, og som også havde sin aktiebeholdning i Danmark.

Sagsøgte 1-6 har endvidere anført, at gruppesøgsmål ikke er den bedste måde at behandle medlemmernes krav på, idet kravene er uensartede. Et gruppesøgsmål med en betalingspåstand betyder, at der uanset sagens omstændigheder i øvrigt skal foretages en individuel bedømmelse af samtlige gruppemedlemmers påståede tab. En sådan individuel bedømmelse kan lige så godt eller bedre ske i forbindelse med selvstændige sager, hvor åbenbart uberettigede eller forkert opgjorte krav hurtigt kan identificeres og behandles. Sagsøgers

betragtning om, at en stor del af medlemmernes krav er af en størrelse, der ikke er individuelt procesbare, er ikke understøttet og kan ikke på det foreliggende føre til, at gruppesøgsmålet skal accepteres.

Endelig er det anført, at det forhold, at der er mange forskellige muligheder for fastlæggelse af rammen, jf. retsplejelovens § 254 e, stk. 4, i sig selv taler imod, at sagen er egnet til behandling som gruppesøgsmål. Subsidiært må rammen formuleres så smalt, at de krav, der omfattes af rammen, reelt kan rejses på ens retlige grundlag, herunder at stillingtagen til ansvarsbetingelserne kan ske under et. Landsretten skal imidlertid ved fastlæggelse af rammen i givet fald vælge mellem flere i princippet ligestillede muligheder, hvilket vil kræve en indsats, som kan påvirke landsrettens neutralitet.

De sagsøgte 8, 10 og 12 har ved processkrift af 29. juni 2017 suppleret i processkrift af 8. november 2017 til støtte for påstanden anført bl.a., at kravet om ensartethed hverken er opfyldt i forhold til, hvornår aktierne er erhvervet, i forhold til det retlige grundlag eller i forhold til de bebudede betalingspåstande. Herudover er der individuelle forskelle mellem foreningens enkelte medlemmer.

Vedrørende tidsaspektet er den periode, hvor gruppemedlemmer kan have erhvervet aktier, alt for lang, når det drejer sig om prospektansvar. Det er uhensigtsmæssigt, at landsretten på et nok så abstrakt grundlag skal vurdere, hvornår der kan være andre forhold end prospektet, der kan tænkes at spille en rolle. Som tiden går, vil et børsprospekt udgøre en stadig svagere støtte for investeringsbeslutninger, og dermed svækkes kausaliteten mellem prospekt og investering løbende. Anlægges samme betragtning i nærværende sag som i bankTrelleborg III-sagen, var den 21. juli 2017 den sidste dag, hvor børskursen svarede til introduktionskursen (175). Cirka halvdelen af alle køb af OW Bunker-aktier i selskabets tid som børsnoteret er sket senere end denne dag. Efter august 2014 var kursen væsentligt lavere. Køb af aktier, der skete efter selskabsmeddelelse nr. 22 af 7. oktober 2014 med nedjustering af resultatforventningerne, er i hvert fald sket på et grundlag, hvor investeringsbeslutninger ikke kan antages at være sket alene eller i det væsentligste på grundlag af prospektet.

Det bør således efter disse sagsøgtes opfattelse præciseres, at rammen kun omfatter krav i anledning af tab ved køb af aktier, der er sket inden et vist – passende tidligt fastsat – seneste tidspunkt, og hvilke aktier er i behold ved konkursen. Har vedkommende tidligt

købt f.eks. 300 aktier og inden konkursen solgt de 100, kan pågældende altså deltage med 200 aktier. Hvad angår selve dato-spørgsmålet, synes en skæring pr. 3. juni 2014 for-svarlig.

Med hensyn til gruppemedlemmernes individualitet kan de enkelte investorers ind-sigtsniveau i værdipapirer utvivlsomt have betydning for, hvorvidt de kan gøre erstat-ningsansvar gældende. Dette taler imod en godkendelse af gruppesøgsmålet, jf. herved Østre Landsrets dom i bankTrelleborg III-sagen og U 2016.104 Ø. I sidstnævnte afgørelse fandt landsretten, at betingelserne i retsplejelovens § 254 b ikke var opfyldt, idet der blev lagt vægt på, at en stillingtagen til kravene ville indebære en individuel vurdering af den enkelte erstatningssøgendes forhold, herunder erhvervsmæssige baggrund og tidligere erfaring med investeringer.

I forhold til spørgsmålet om forskellige retlige grundlag er det aldeles forvirrende, når der tales om, at ansvarsgrundlaget “kan baseres på såvel prospektansvar, sælgeransvar samt bestyrelses- og direktionsansvar”. Det er ganske usikkert, om medlemmerne også kan rejse krav mod f.eks. bestyrelsesmedlemmer baseret på, at de efter børsnoteringen har handlet forsømmeligt. Rammen bør i givet fald begrænses til kun at angå prospektansvar. Naturlig-vis kan forskellige sagsøgte have forskellige relationer til prospektet, men der vil da alene være tale om varianter inden for prospektansvar, ikke om herfra forskellige ansvarsgrund-lag.

Det såkaldte køberansvar bør derfor helt fjernes fra sagen, idet den fornødne ensartethed ikke kan opnås. Afgørende er, at hver enkelt køber må rette et eventuelt køberetligt krav mod sin sælger, og det indses derfor med det samme, at der aldrig kan være tale om ensartede krav, idet sådanne krav som minimum skal være krav mod samme sagsøgte.

Efter de sagsøgte 8, 10 og 12's opfattelse bør rammen under alle omstændigheder beskri-ves således, at der ikke kan nedlægges betalingspåstande, kun anerkendelsespåstande, om ansvar, således at sagen ikke skal tynges af nødvendigheden af at gennemgå et stort antal personers konkrete tabsopgørelser med underliggende bilag. Betalingskravene må således anses for klart individuelle og vil kræve en individuel behandling på grundlag af individuel dokumentation.

I forhold til, om gruppessøgsmålet er den bedste behandlingsmåde, er det anført, at hvis gruppessøgsmålet begrænses til en passende snæver tidsperiode og til anbringender, som alle deltagere kan gøre gældende mod den enkelte sagsøgte – først og fremmest således, at krav ikke kan støttes på køberetlige synspunkter – kunne en erstatningssag være egnet til førelse som gruppessøgsmål. Da sagsøgeren imidlertid ikke i tilstrækkelig grad har afgrænset en hensigtsmæssig ramme, vil det kræve en stor redaktionel indsats til skade for landsrettens neutralitet at rette op på udestående mangler. Det gælder ikke mindst for de ikke mindre end syv muligheder for en tidsmæssig afgrænsning, som landsretten stilles over for.

Sagsøgte 19 har i processkrift af 29. juni 2017 tiltrådt det af sagsøgte 1-6 og sagsøgte 8, 10 og 12 anførte og har yderligere anført bl.a., at der foreligger sådanne individuelle forhold hos gruppemedlemmerne og forskellige faktiske omstændigheder for kravene, at en retlig prøvelse vil indebære en individuel vurdering af de enkelte gruppemedlemmers krav, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. Desuden er der væsentlige forskelle i ansvarsgrundlaget for kravet rejst mod sagsøgte 19, Götz Lehsten, sammenholdt med kravene rejst mod de øvrige sagsøgte. Forskellen i ansvarsgrundlaget viser, at der ikke er tale om ensartede krav.

Aktierne er købt på forskellige tidspunkter i 2014. Kun en del af gruppemedlemmerne købte aktier i forbindelse med aktieemissionen i marts 2014. Dette skete i tillid til oplysningerne i prospektet samt øvrige tilgængelige oplysninger, der på tidspunktet for emissionen var tilgængelige vedrørende OW Bunker koncernen, oliemarkedet og shippingbranchen. Efter aktieemissionen blev aktien udbudt til det sekundære marked, og ved alle handlerne var gruppemedlemmerne motiveret af to faktorer: aktiens pris og gruppemedlemmernes viden om OW Bunker. Det kan ikke tiltrædes, når sagsøgeren anfører i stævningen, at ”vidensniveauet ikke har været forskelligt for erhvervelsen på forskellige tidspunkter”. Gruppemedlemmernes vidensniveau vil i sagens natur være ændret over tid. Handlerne har også været baseret på en ændret aktiekurs. Af disse grunde kan landsretten ikke lægge til grund, at samtlige gruppemedlemmer købte OW Bunker-aktier alene i tillid til børsprospektet.

Det postulerede krav indtalt mod sagsøgte 19 er væsensforskelligt fra kravene rejst mod de øvrige sagsøgte. Stævningens beskrivelse af kravet mod sagsøgte 19 er meget løst beskrevet, og det er ikke uden videre muligt at vurdere, om kravet indtalt mod sagsøgte 19 er ensartet med kravene indtalt mod de øvrige sagsøgte, der desuden er baseret på flere forskellige ansvarsgrundlag. Selv inden for ansvarsgrundlaget prospektansvar er der så

store variationer, at det er betænkeligt at anse de individuelle prospektansvar for ensartede. Kravet fordrer således en række individuelle vurderinger både på sagsøgersiden og gruppe-medlemmerne imellem. Der er derfor næppe processuelle fordele ved et gruppesøgsmål, som tværtimod kan blive unødigt kompliceret for de mange involverede, fordi der ikke kan ske en tilstrækkelig koncentration af kravene.

Som stævningen er formuleret, giver sagsøgeren indtryk af, at gruppe-medlemmerne har køberetlige mangelskrav mod samtlige de sagsøgte. Dette kan efter almindelige købe- og obligationsretlige principper ikke forekomme. Sagsøgte 19 solgte et meget begrænset antal aktier. Kun de umiddelbare købere af netop hans aktier kan gøre et muligt køberetligt mangelskrav gældende mod ham. Det samme forhold gør sig gældende for de øvrige sagsøgte, der solgte aktier. Da alle gruppe-medlemmerne ikke har køberetlige mangelskrav mod alle de sagsøgte, men kun mod deres respektive sælgere, må sagen afvises, da betingelsen om ensartede krav ikke er opfyldt.

De sagsøgte 7, 15 og 16 har tiltrådt det af de sagsøgte 1-6 anførte, og de sagsøgte 9, 11, 13, 14, 17 og 18 har tiltrådt det af sagsøgte 1-6 og de sagsøgte 8, 10 og 12 anførte.

Landsrettens begrundelse og resultat

Hovedbetingelserne for at anlægge et gruppesøgsmål fremgår af retsplejelovens § 254 b, stk. 1, nr. 1-7. Efter retsplejelovens § 254 e, stk. 4, fastlægger retten rammen for gruppesøgsmålet. Af bemærkningerne til denne bestemmelse (jf. lovforslag nr. 41 af 10. oktober 2006) fremgår bl.a., at retten ved fastlæggelsen af rammen må sikre, at gruppesøgsmålet afgrænses således, at det opfylder kravene i § 254 b.

Det er ubestridt, at betingelserne i retsplejelovens § 254 b, stk. 1, nr. 3, 4, 6 og 7, for at anlægge et gruppesøgsmål er opfyldt. Parterne er derimod uenige om, hvorvidt betingelserne i § 254 b, stk. 1, nr. 1, 2 og 5, også er opfyldt, dvs. *om* der foreligger ensartede krav som nævnt i § 254 a, *om* der er værneting for alle kravene her i landet, og *om* gruppesøgsmål skønnes at være den bedste måde at behandle kravene på.

Ad spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger ensartede krav:

Foreningen OW Bunker-Investor har foreløbigt nedlagt påstand om, at de sagsøgte skal anerkende at være erstatningsansvarlige for det tab, som de tilmeldte til gruppesøgsmålet

har lidt ved at tegne aktier i OW Bunker A/S i forbindelse med den offentlige notering og/eller har lidt i forbindelse med efterfølgende erhvervelse af aktier i OW Bunker A/S.

Til støtte herfor har foreningen overordnet gjort gældende bl.a., at de sagsøgte er erstatningsansvarlige på grund af mangler ved det prospekt, der lå til grund for gruppemedlemmernes investering i aktier i OW Bunker A/S, at Altor og de øvrige sælgere af aktier i forbindelse med det offentlige udbud har pådraget sig et køberetligt ansvar, idet der er mangler ved aktierne, og at der er grundlag for et bestyrelses- og direktionsansvar både for prospektet og for driften efter den 28. marts 2014 og frem til konkursen.

Det fremgår af forarbejderne til retsplejelovens § 254 a, stk. 1, jf. herved de specielle bemærkninger til bestemmelsen i lovforslag nr. 41 af 10. oktober 2006 og Retsplejerådets betænkning nr. 1468/2005, side 215, at et eksempel på tilfælde, hvor betingelsen om ensartede krav ofte kan være opfyldt, er krav fra investorer i anledning af påståede mangler ved det prospekt, der lå til grund for deres investering.

Landsretten finder på det foreliggende grundlag, at krav i sagen, der er støttet på anbringender om mangler ved det prospekt, der lå til grund for børsnoteringen af OW Bunker A/S, som udgangspunkt må anses at have den fornødne ensartethed til at kunne behandles efter reglerne om gruppesøgsmål, jf. dog nærmere nedenfor vedrørende den tidsmæssige afgrænsning af kravene.

Som anført af de sagsøgte vil en bedømmelse af den del af sagen, der vedrører krav, som støttes på et køberetligt mangelsansvar, derimod nødvendiggøre, at der tages individuelt stilling til bl.a. oplysninger om de enkelte handler, hvem der var købere af nærmere angivne aktier, deres forudsætninger herfor, og hvem der var sælgere af aktierne.

Da det således ikke kan lægges til grund, at krav baseret på et køberetligt mangelsansvar kan anses at udspringe af samme faktiske omstændigheder og have samme retlige grundlag, findes betingelsen i retsplejelovens § 254 b, stk. 1, nr. 1, jf. § 254 a, stk. 1, ikke opfyldt for så vidt angår denne del af sagen.

For så vidt angår den del af sagen, der vedrører krav, som støttes på, at der foreligger et bestyrelses- og direktionsansvar for driften efter den 28. marts 2014 og frem til konkursen, finder landsretten på det foreliggende grundlag, at denne del af sagen, der i øvrigt alene

kan rettes mod visse af de sagsøgte, ikke har en sådan bestemthed, at der er grundlag for at anse betingelsen om ensartethed for opfyldt.

Det er herefter spørgsmålet, om der, som anført af de sagsøgte, bør ske en begrænsning i kravenes tidsmæssige udstrækning, for at kravet om ensartethed kan anses for opfyldt.

De sagsøgte har herom anført bl.a., at den viden, som købere af aktier har haft, må antages at være ændret over tid i forhold til køb i forbindelse med børsnoteringen, der havde nær tilknytning til prospektet.

Salget af aktier i OW Bunker A/S efter børsnoteringen foregik i lidt mere end syv måneder, inden handlen blev suspenderet. Det er oplyst, at selskabet udsendte flere meddelelser i denne periode, som kan have påvirket markedet. Det er endvidere oplyst, at OW Bunker A/S deltog med en præsentation på Dansk Aktionærforenings investordag den 3. juni 2014.

De sagsøgte 1-6 har vedrørende tidsaspektet nedlagt en subsidiær påstand, hvorefter rammen for et gruppesøgsmålet bl.a. justeres således, at aktierne skal være erhvervet ved børsnoteringen. De sagsøgte 8, 10 og 12 har under bemærkninger om tidsaspektet anført, at den 3. juni 2014, der svarer til Foreningen OW Bunker-Investors mere subsidiære påstand 5), kunne være en forsvarlig skæringsdato.

Landsretten bemærker, at rammen for gruppesøgsmålet nu er fastlagt til at angå krav om erstatning på grundlag af prospektansvar. For at overholde betingelsen om ensartede krav, jf. retsplejelovens § 254 b, stk. 1, nr. 1, jf. § 254 a, stk. 1, finder landsretten, at sagen må begrænses til aktiekøb, der har nær tidsmæssig sammenhæng med forholdene ved børsnoteringen. Den tidsmæssige udstrækning findes herefter passende at kunne afgrænses til perioden fra børsnoteringen til den 3. juni 2014, jf. herved Foreningen OW Bunker-Investors mere subsidiære påstand 5).

Af de samme grunde er det en betingelse, at gruppemedlemmet fortsat var i besiddelse af netop disse aktier på tidspunktet for afsigelse af konkursdekret over OW Bunker A/S den 7. november 2014.

Ad spørgsmålet om, hvorvidt der er værning for alle kravene her i landet:

Landsretten har begrænset sagen til at angå Foreningen OW Bunker-Investors krav støttet på reglerne om erstatning for prospektansvar.

Det følger af retsplejelovens § 246, stk. 1, at sager mod personer, selskaber, foreninger, private institutioner og andre sammenslutninger, der ikke har hjemting i Danmark, kan anlægges her i landet, for så vidt nogen ret efter bestemmelserne i §§ 237, 238, stk. 2, 241, 242, 243 og 245 kan anses som værning i sagen.

Af retsplejelovens § 243 følger, at sager, hvorunder der påstås straf, erstatning eller oprejsning i anledning af retskrænkelser, kan anlægges ved retten på det sted, hvor retskrænkelsen er foregået.

Det følger endvidere af retsplejelovens § 247, stk. 1, bl.a., at i sager, der er omfattet af en international overenskomst, som er gennemført i dansk ret ved lov om Bruxelles I-forordningen m.v., anvendes overenskomstens værning. Det fremgår af art. 7, stk. 1, nr. 2, i Bruxelles I-forordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1215/2012) som gennemført ved lov nr. 518 af 28. maj 2013, at en person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat i sager om erstatning uden for kontrakt ved retten på det sted, hvor skadetilføjjelsen er foregået eller vil kunne foregå.

Sagen angår erstatningsansvar for aktiesalg efter en børsnotering af et dansk registreret aktieselskab. Sagen er anlagt mod aktionærerne, bestyrelsen, direktionen og ledende medarbejdere i det danske aktieselskab. Under skriftvekslingen er medlemmerne af gruppesøgsmålet blevet begrænset til personer, der har hjemting i Danmark.

Det må herefter lægges til grund, at de handlinger og/eller undladelser, der måtte have medført den påståede retskrænkelser, som altovervejende udgangspunkt er foregået i Danmark.

På den baggrund finder landsretten, at der er værning her i landet for alle kravene efter de påberåbte bestemmelser i retsplejelovens § 243, herunder jf. § 246, stk. 1, og § 247, stk. 1.

Ad spørgsmålet om, hvorvidt et gruppesøgsmål skønnes at være den bedste måde at behandle kravene på:

Foreningen OW Bunker-Investor har oplyst, at der på nuværende tidspunkt er knap 4.000 medlemmer, som har anmeldt deres interesse i foreningen. Der er foreløbigt beregnet et samlet tab på ca. 317 mio. kr., svarende til et gennemsnitligt tab på ca. 80.000 kr.

Landsretten bemærker, at landsrettens fastlæggelse af rammen for gruppesøgsmålet, jf. nærmere ovenfor, må forventes at medføre en vis reduktion i antallet af investorer, der kan tilslutte sig gruppesøgsmålet, men det lægges til grund, at der fortsat vil være tale om et ganske betydeligt antal gruppemedlemmer.

Det fremgår af de almindelige bemærkninger i lovforslag nr. 41 af 10. oktober 2006, pkt. 3.1.8., at et af formålene med reglerne om gruppesøgsmål har været at skabe en yderligere mulighed for på en effektiv måde at håndtere tvister om et større antal ensartede krav og dermed bl.a. styrke gennemtvindingen af et større antal ensartede og berettigede, men individuelt ”uprocessbare”, krav.

Af bemærkningerne til § 254 b, stk. 1, nr. 5, fremgår videre bl.a.:

”Ved vurderingen af, om gruppesøgsmål må antages at være den bedste måde at behandle kravene på, skal gruppesøgsmålet sammenlignes med realistiske alternativer i den konkrete situation, og vurderingen skal derfor foretages på grundlag af en samlet afvejning af den enkelte sags konkrete omstændigheder. Hvis kravene kan behandles lige så godt eller bedre under individuelle søgsmål, der eventuelt behandles samlet efter reglerne i retsplejelovens § 250 eller § 254, kan der ikke anlægges gruppesøgsmål om kravene. Ved denne vurdering indgår også, om sagskomplekset har en sådan karakter, at fælles spørgsmål må forventes at kunne afklares under en prøvesag, ...”

Landsretten finder, at det er en forudsætning for at anse betingelsen om, at gruppesøgsmålet er den bedste måde at behandle kravene på, at rammen fastlægges således, at gruppesøgsmålet alene omfatter en anerkendelsespåstand vedrørende prospektansvar, og således ikke en fuldbyrdelsespåstand, hvilken Foreningen OW Bunker-Investor på nuværende tidspunkt da heller ikke har nedlagt.

Under denne forudsætning finder landsretten, at gruppesøgsmål er den bedste måde at behandle kravene på, jf. retsplejelovens § 254 b, stk. 1, nr. 5, idet kravene i sagen ikke kan

behandles lige så godt under individuelle søgsmål, ligesom de fælles spørgsmål ikke mere hensigtsmæssigt vil kunne afklares under en prøvesag.

Den nærmere fastlæggelse af rammen for gruppesøgsmålet

Rammen for gruppesøgsmålet fastlægges herefter således, at gruppesøgsmålet omfatter de deltagende gruppemedlemmers krav mod de sagsøgte om anerkendelse af at være erstatningsansvarlige på grund af mangler ved det prospekt, der lå til grund for børsnoteringen af OW Bunker A/S. Der opstilles et tidsmæssigt krav, hvorefter aktierne skal være erhvervet ved eller efter børsnoteringen af OW Bunker A/S, men ikke senere end den 3. juni 2014.

Gruppemedlemmerne skal ud over det tidsmæssige krav opfylde en række betingelser, som til dels også forudsat af foreningen i påstanden, og som nærmere fastsat nedenfor, herunder at aktierne blev erhvervet for egen risiko og regning, og at gruppemedlemmet fortsat var i besiddelse af netop disse aktier på tidspunktet for afsigelse af konkursdekret over OW Bunker A/S den 7. november 2014.

Landsretten tillader således, at sagen anlægges som gruppesøgsmål i det nedenfor anførte omfang, og at Foreningen OW Bunker-Investor udpeges som grupperepræsentant, jf. retsplejelovens § 254 c, stk. 1.

T h i b e s t e m m e s:

Sagen tillades anlagt som gruppesøgsmål, idet rammen for gruppesøgsmålet fastlægges således, at gruppesøgsmålet omfatter de deltagende gruppemedlemmers krav mod de sagsøgte om anerkendelse af at være erstatningsansvarlige på grund af mangler ved det prospekt, der lå til grund for børsnoteringen af OW Bunker A/S.

Foreningen OW Bunker-Investor udpeges som grupperepræsentant.

Følgende fysiske eller juridiske personer, der opfylder samtlige nedennævnte betingelser, kan deltage som gruppemedlem i gruppesøgsmålet:

- Personer, som for egen risiko og regning erhvervede aktier i OW Bunker A/S ved eller efter børsnoteringen af OW Bunker A/S, men ikke senere end den 3. juni 2014,

- som fortsat var i besiddelse af netop disse aktier på tidspunktet for afsigelse af konkursdekret over OW Bunker A/S den 7. november 2014,
- som ved tilmeldingen eller senest 14 dage efter tilmeldingsfristens udløb fremsender en efter grupperepræsentantens skøn tilfredsstillende dokumentation for aktiebesiddelsen,
- som er medlem af grupperepræsentanten, og som ved indmeldelsen har afgivet oplysninger om navn, adresse og eventuel mailadresse, og som har betalt tilmeldingsgebyr og kontingent i henhold til grupperepræsentantens vedtægter,
- som havde hjemting i Danmark, da OW Bunker A/S blev erklæret konkurs, og
- som ikke har været ansat i OW Bunker koncernen eller bistået med udarbejdelsen af prospektet for OW Bunker A/S.

(Sign.)

— — —

Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den 09-02-2018

Marianne Rou
souschef